

Factsheet Werkgelegenheid

De Friese werkgelegenheid in beeld

Dit factsheet geeft de uitkomsten van het werkgelegenheidsonderzoek 2023 en presenteert de werkgelegenheidsontwikkeling van de afgelopen tien jaar. Het Friese werkgelegenheidsregister maakt onderdeel uit van de [stichting LISA](#). LISA vertegenwoordigt de provinciale registers die gezamenlijk de landelijke werkgelegenheid in beeld brengen. Er wordt onderscheid gemaakt in grote (15 uur of meer)- en kleine banen (minder dan 15 uur). Tenzij anders vermeld wordt er in de factsheet uitgegaan van het totaal aantal banen, inclusief uitzendkrachten die geteld worden op de vestiging waar ze daadwerkelijk werkzaam zijn. Peildatum is 1 april. De cijfers zijn tevens te raadplegen in het provinciale [dashboard](#) werkgelegenheid.

Laatste wijziging: 30-04-2024

Highlights

- Tussen de peildata 1 april 2022 en 1 april 2023 is het totaal aantal banen in Fryslân met 6.655 toegenomen, goed voor een groei van 2,1%.
- De banengroei komt voor een groot deel voor rekening van een toename van zelfstandigen. Fryslân telde in 2023 3.645 zelfstandigen meer dan in 2022.
- April 2022 telde Fryslân in totaal 327.960 banen. De provincie telde niet eerder zoveel werkgelegenheid.
- De werkgelegenheid nam in de meeste sectoren toe. De zakelijke dienstverlening kent tussen april 2022 en april 2023 de grootste absolute groei met een toename van 1.680 banen (+4,3%). De sectoren zorg & welzijn en handel volgen met een groei van respectievelijk 1.310 (+2,2%) en 965 (+1,8%) banen. Het aantal banen in de financiële(-0,9%)- en landbouwsector (-1,4%) nam in 2023 wat af.
- In alle Friese gemeenten is de werkgelegenheid tussen 2022 en 2023 toegenomen. In de gemeente Leeuwarden is de absolute groei van banen met bijna tweeduizend (+2,5%) het sterkst.
- In de afgelopen 10 jaar groeide de Friese werkgelegenheid met 14,9%. Met een groei van ruim 25% is relatief gezien de werkgelegenheidsgroei het sterkst in de bouw, horeca en ICT. In absolute aantallen groeide het aantal zorg en welzijn banen het sterkst.

Ontwikkeling werkgelegenheid 2022-2023

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Tussen de peildata 1 april 2022 en 1 april 2023 is het totaal aantal banen in Fryslân met 6.655 toegenomen, goed voor een groei van 2,1%. Het aantal grote banen (banen van minimaal 15 uur) nam met 3.880 toe. Het totaal aantal banen van minder dan 15 uur, zogenaamde kleine banen, steeg met 2.775. April 2023 telde Fryslân in totaal 327.960 banen, waarvan 260.505 een baan van minimaal 15 uur. Fryslân telde niet eerder zoveel werkgelegenheid.

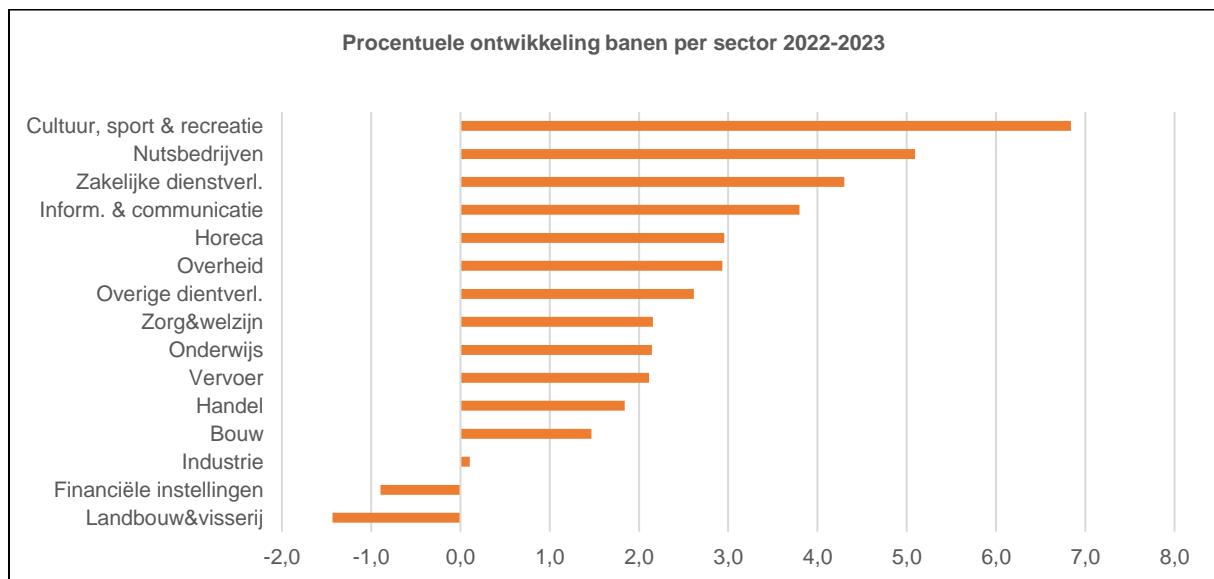
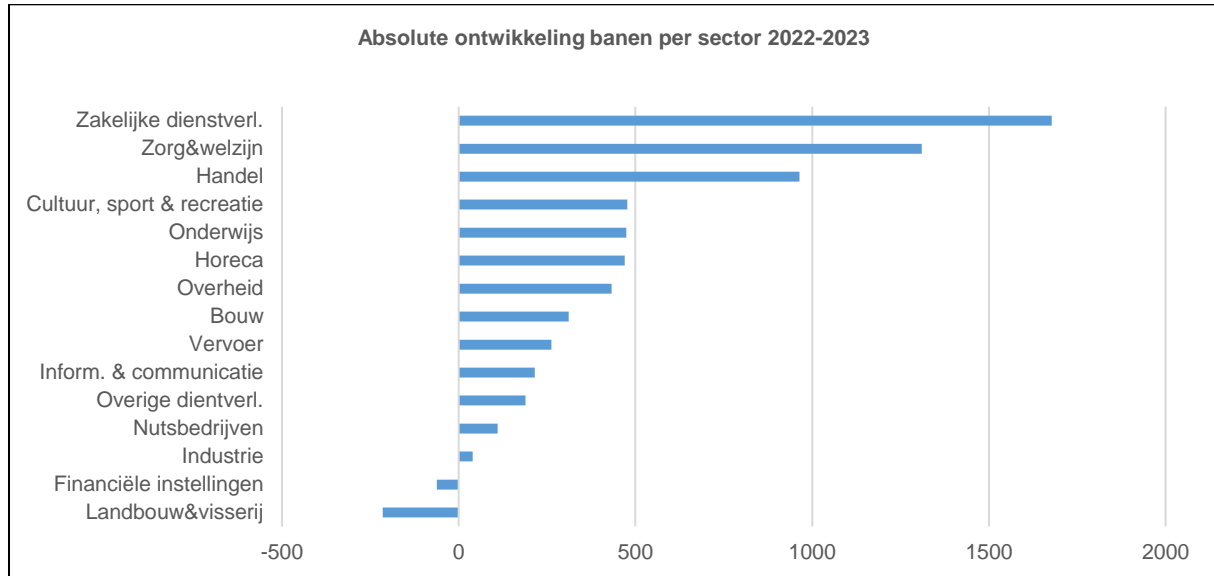
De banengroei komt voor een groot deel voor rekening van een toename van zelfstandigen. Fryslân telde in 2023 3.645 zelfstandigen meer dan in 2022. Van deze nieuwe zelfstandigen werken 2.335 meer- en 1.310 minder dan 15 uur per week. Vestigingen met personeel zijn samen goed voor een groei van 3.010 banen.

De werkgelegenheidsgroei van 2,1% volgt op een toename van 2,8% in 2022 en 2,6% in 2021. In 2020 was er sprake van een krimp van werkgelegenheid met 0,6%. Het peilmoment van 1 april in 2020 viel samen met het begin van de corona-epidemie en de hierbij genomen maatregelen. Deze hadden effect op de werkgelegenheid in een aantal sectoren. Het aantal banen in de horeca (-6,1%), industrie (-3%) en vervoerssector (-3,5%) daalde mede als gevolg van de maatregelen in 2020. Het was onzeker wat corona voor verdere economische gevolgen zou hebben. In het begin van de coronacrisis werd een flinke toename van werkloosheid en faillissementen verwacht. Overheidssteun en veerkracht van ondernemers hebben een grote ontslaggolf en een veelvoud aan bedrijfsbeëindigingen weten te voorkomen.

De snelheid van publicatie van de landelijke werkgelegenheidscijfers is afhankelijk van de laatste provincies die het onderzoek hebben afgerond. Bij de totstandkoming van dit factsheet waren de landelijke cijfers nog niet bekend. Zodra deze bekend zijn worden ze aan het factsheet toegevoegd. Al wel bekend zijn de ontwikkelingen in de provincies Groningen (+2,5%) en Drenthe (+1,7%), waarmee een vergelijk met de Noordelijke provincies al wel mogelijk is. Met een groei van 2,1% in Fryslân verschillen de Noordelijke provincies niet veel van elkaar.

Ontwikkeling werkgelegenheid per sector

Onderstaande figuren tonen de absolute en relatieve ontwikkeling van het aantal banen per sector tussen april 2022 en april 2023.

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

De werkgelegenheid nam in de meeste sectoren toe. De zakelijke dienstverlening kent tussen april 2022 en april 2023 de grootste absolute groei met een toename van 1.680 banen (+4,3%). De sectoren zorg & welzijn en handel volgen met een groei van respectievelijk 1.310 (+2,2%) en 965 (+1,8%) banen. In de sectoren cultuur/sport/recreatie, onderwijs, horeca en overheid nam het totaal aantal banen rond de 450 toe. Relatief gezien nam de werkgelegenheid binnen de sector cultuur/sport/recreatie met een groei van 6,8% het sterkst toe. Een toename van 110 banen geeft een banengroei van 5,5% bij de nutsbedrijven. De sector Informatie en communicatie (waaronder de ICT valt) telt in 2023 3,8% meer banen dan een jaar eerder. De banengroei in de zorg, onderwijs en vervoerssector is nagenoeg gelijk aan de gemiddelde groei

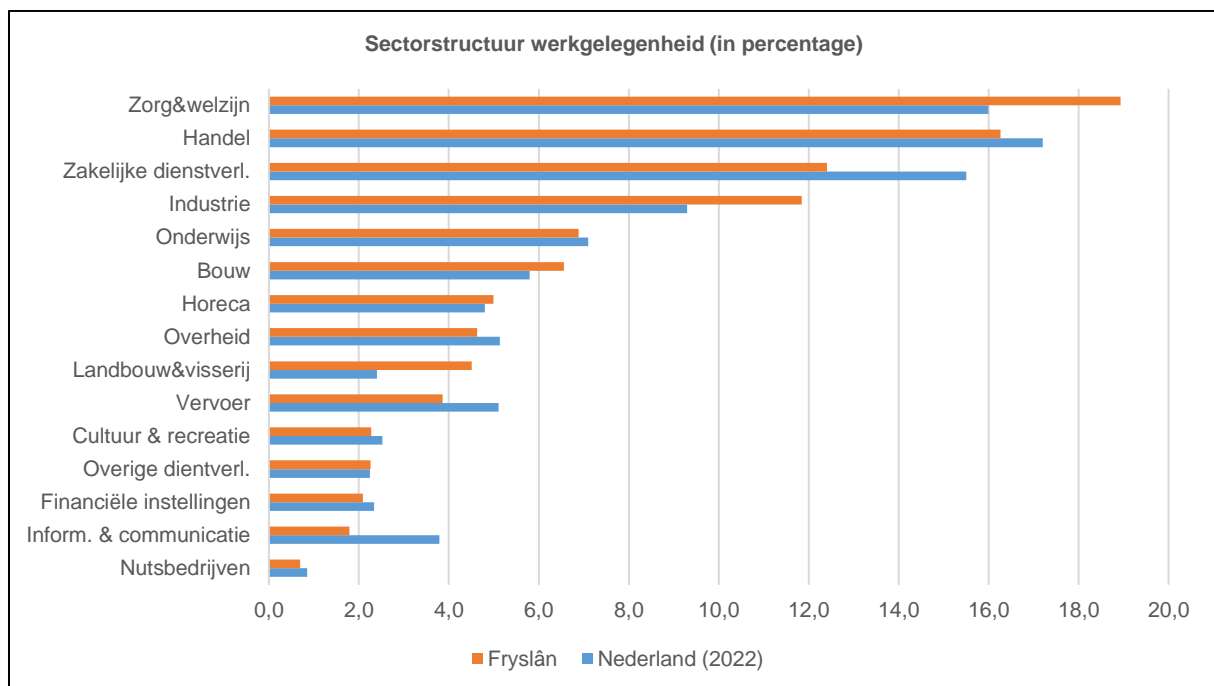
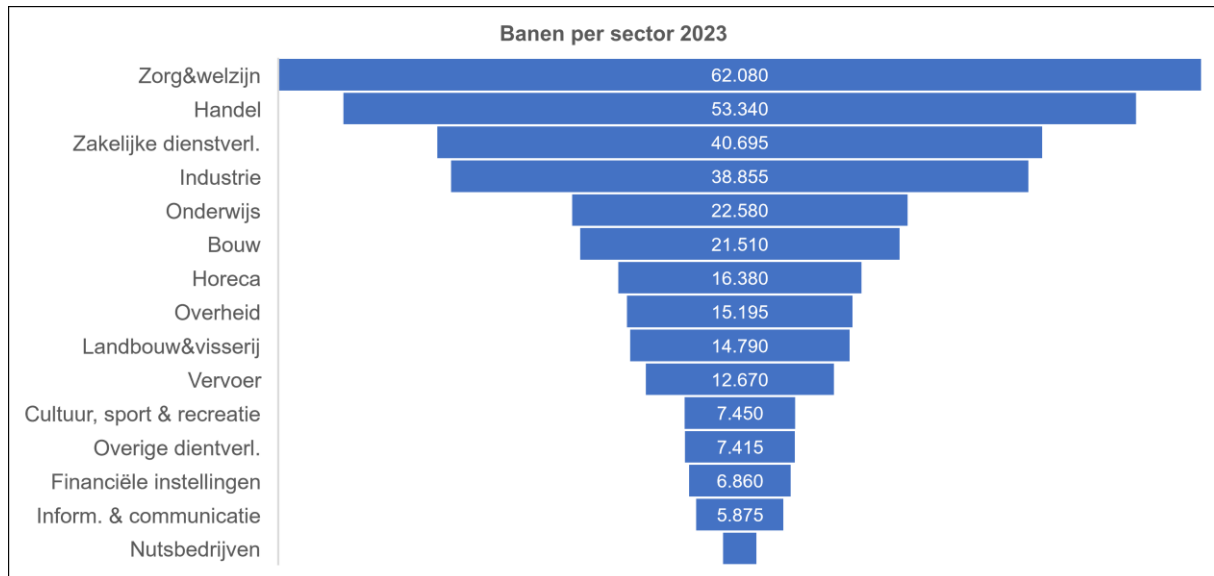
van 2,1%. Het aantal banen in de bouwsector nam met ruim 300 toe (+1,5%). De werkgelegenheid in de Friese industriesector is nagenoeg gelijk gebleven. Het aantal banen in de financiële sector (-0,9%) en landbouwsector (-1,4%) nam in 2023 wat af.

Banen naar sector 2023

Sector	grote banen	groei abs.	kleine banen	groei abs.	totaal banen	groei abs.	aandeel in %
Landbouw/visserij	12.725	-315	2.065	100	14.790	-215	4,5
Industrie/delfstoffenwinning	36.490	-90	2.365	130	38.855	40	11,8
Nutsbedrijven	2.210	105	60	5	2.270	110	0,7
Bouwnijverheid	20.205	225	1.305	90	21.510	310	6,6
Handel en reparatie	35.035	310	18.305	655	53.340	965	16,3
Vervoer en opslag	10.740	185	1.930	75	12.670	260	3,9
Horeca	9.245	60	7.135	410	16.380	470	5,0
Informatie en communicatie	4.765	105	1.110	110	5.875	215	1,8
Financiële instellingen	6.690	-60	175	0	6.860	-65	2,1
Zakelijke dienstverlening	30.910	1.170	9.785	510	40.695	1.680	12,4
Openbaar bestuur en overheid	14.735	400	455	35	15.195	435	4,6
Onderwijs	17.755	400	4.825	75	22.580	475	6,9
Gezondheids- en welzijnszorg	48.375	1.080	13.705	230	62.080	1.310	18,9
Cultuur, sport en recreatie	5.160	255	2.290	225	7.450	475	2,3
Overige dienstverlening	5.465	60	1.945	130	7.415	190	2,3
Totaal	260.505	3.880	67.455	2.775	327.960	6.655	100

Werkgelegenheidsstructuur 2023

Het aantal werkzame personen per sector geeft een goed beeld van de sectorstructuur in Fryslân en hoe deze zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

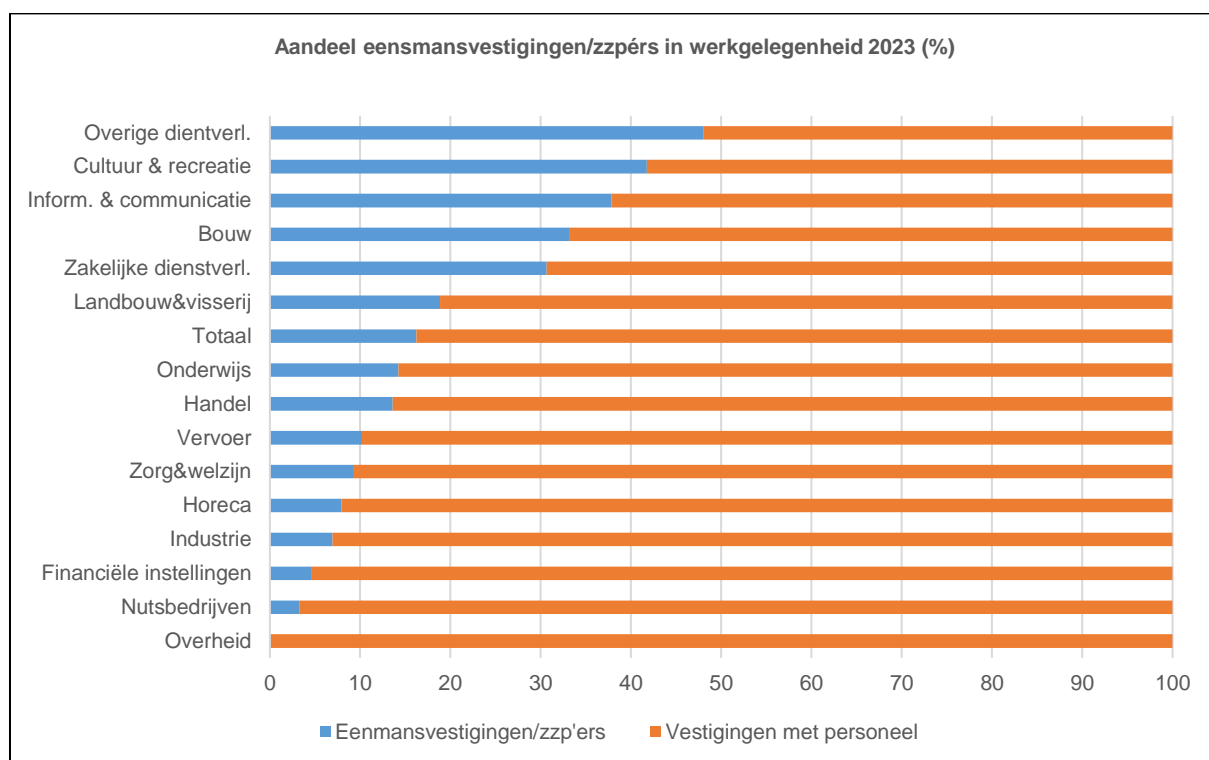

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023/ LISA landelijk 2022

De zorg-en welzijnssector is met ruim 62.000 banen de grootste sector in Fryslân. Gevolgd door de handelssector, zakelijke dienstverlening en industrie. De in 2023 relatief sterkere groei van de zakelijke dienstverlening, maakt dat deze nu groter is dan de industrie. In vergelijking met het landelijk gemiddelde zijn de industrie, landbouw -en zorgsector relatief groot in Fryslân. Bij de sectoren dienstverlening, handel, informatie/communicatie en vervoer is het

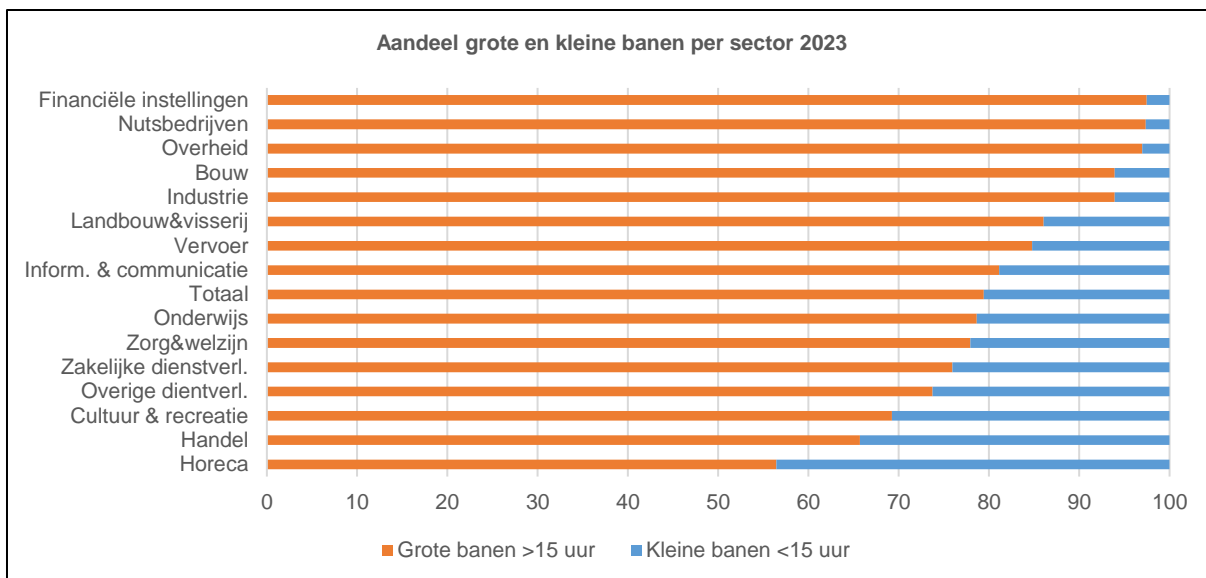
omgekeerde het geval: het aandeel van deze sectoren in de werkgelegenheid is relatief kleiner in Fryslân. Hierbij opgemerkt dat de Friese cijfers van 2023 hier worden vergeleken met de landelijke cijfers van 2022, aangezien de landelijke cijfers van 2023 nog niet bekend zijn. Voor de vergelijking zal dit nagenoeg geen verschil uitmaken.

Met de meeste banen in de zorgsector is een zogenaamde niet-stuwende sector de grootste sector in Fryslân. Een niet-stuwende sector houdt in dat de werkgelegenheid met name gericht is op de eigen provincie en gevoelig is voor demografische verandering. Het werk wordt grotendeels door- en voor de eigen bevolking uitgevoerd. Stuwende sectoren zijn sectoren met bedrijven die minder afhankelijk zijn van de lokale bevolking omdat het afzetgebied (grotendeels) buiten de eigen regio ligt. Stuwende bedrijven kenmerken zich vaak door onderscheidende producten, verdienenkracht en hoogwaardige werkgelegenheid. In Fryslân is het aandeel werkgelegenheid in de stuwende sectoren groothandel, zakelijke dienstverlening, transport en ICT relatief laag in vergelijking met het landelijk gemiddelde. De industriële sector is daarentegen relatief groot in Fryslân. Ook de landbouw/agrifood is relatief groot in Fryslân en heeft tevens een groot aandeel in de Friese export.

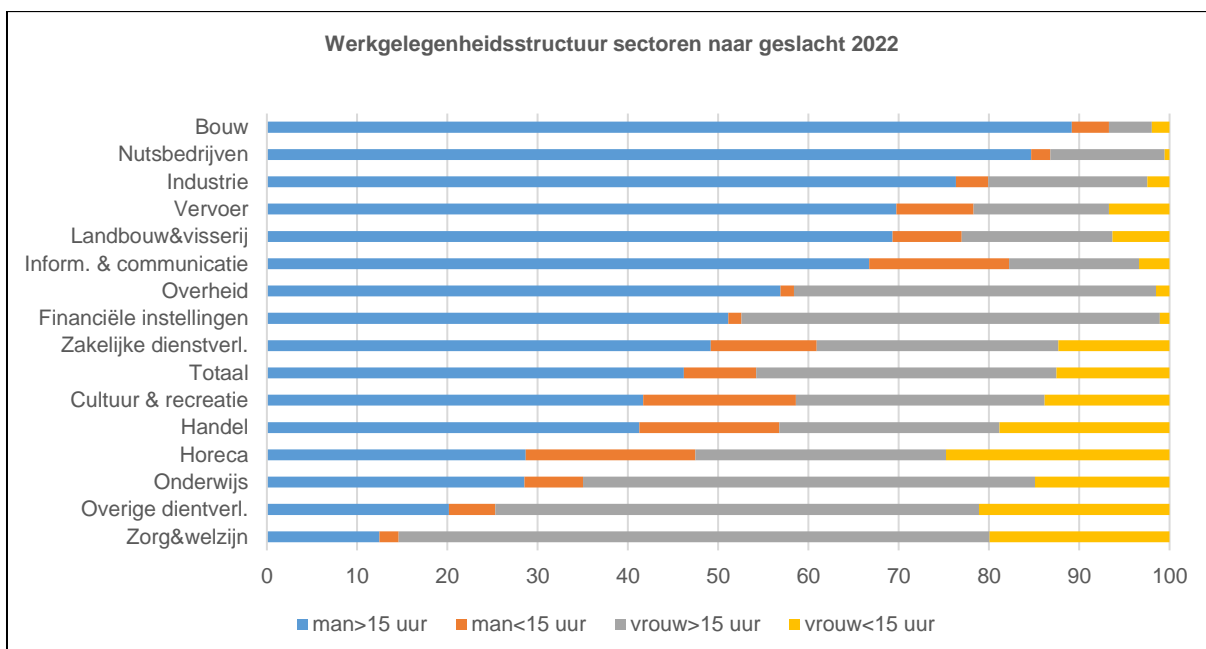
Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Fryslân telt in 2023 ruim 53.000 eensmansvestigingen/zzp'ers. Deze zijn goed voor 16,2% van de werkgelegenheid. Bij een deel hiervan zal sprake zijn van een 'extra baan' naast een baan bij een werkgever. Zeker bij de ruim 15.500 zelfstandigen die minder dan 15 uur per week als zelfstandige werkzaam zijn. Bovenstaande grafiek toont het aandeel zelfstandigen in de sectorale werkgelegenheid. Binnen de overige dienstverlening gaat het om bijna de helft van het aantal banen. Ook de sectoren cultuur/sport/recreatie, ICT, bouw en zakelijke dienstverlening tellen relatief veel zelfstandigen in de werkgelegenheid.

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Het register maakt onderscheid tussen zogenaamde grote banen van minimaal 15 uur per week en kleine banen van minder dan 15 uur per week. In bovenstaande grafiek is te zien dat van een op de vijf banen een baan is van minder dan 15 uur per week. De sectoren financiële instellingen, nutsbedrijven, overheid, bouw en industrie bestaan vrijwel alleen uit grote banen. Heel anders is dat in de horeca, handel, cultuur/sport/recreatie en overige dienstverlening. Hier maken kleine banen een substantieel deel uit van de werkgelegenheid. In de handel, horeca en recreatieve sector zijn dan ook veel jongeren met een bijbaan naast school te vinden.

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Gelet op de verdeling van werkgelegenheid naar geslacht dan zijn de bouw, nutsbedrijven, industrie, vervoer, landbouw en ICT typische mannensectoren. Het aandeel mannen in de bouw is met 93% het grootst. In de gezondheids- en welzijnzorg zijn vrouwen met 85% in de ruime meerderheid op de werkvloer. Binnen de overige dienstverlening hebben vrouwen een aandeel van 75% in de werkgelegenheid. Ook in het onderwijs zijn vrouwen met een aandeel van 65% in de ruime meerderheid.

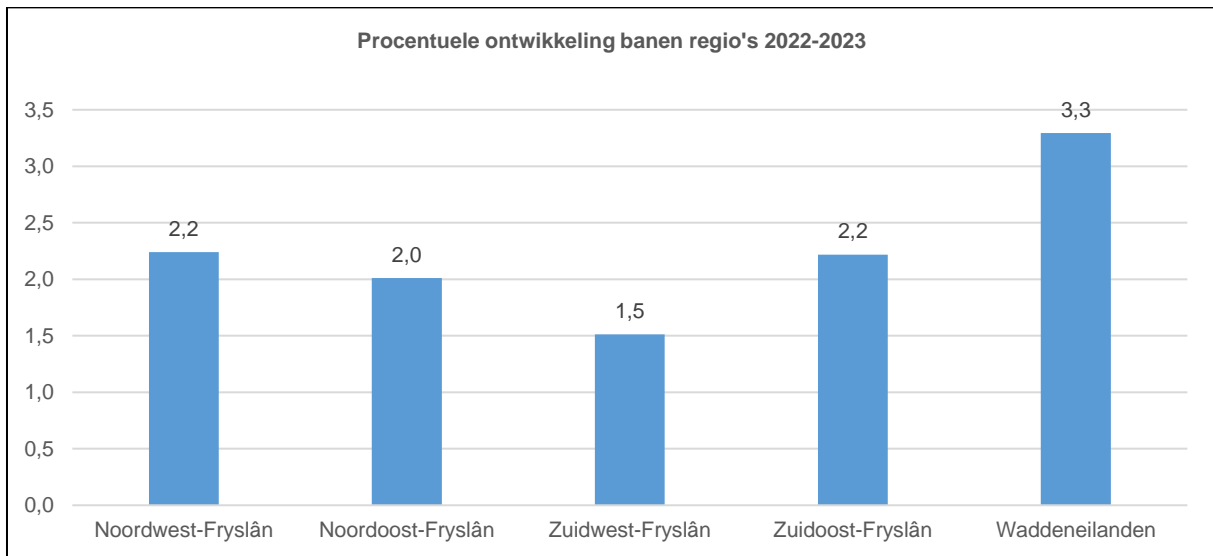
Sectorstructuur werkgelegenheid gemeenten 2023

	Landbouw & visserij	Industrie	Nutsbedr.	Bouw	Handel	Vervoer	Horeca	Informatie & communicatie	Financiële inst.	Zakelijke dienstverl.	Overheid	Onderwijs	Zorg & welzijn	Cultuur & recreatie	Overige dienstverl.
Achtkarspelen	6,1	15,8	0,1	15,6	20,6	6,3	2,5	1,0	0,5	7,4	2,8	6,4	10,7	1,6	2,8
Ameland	4,5	1,9	0,0	6,0	12,4	9,9	34,9	0,4	0,4	8,1	4,2	3,6	7,8	4,4	1,4
Dantumadiel	6,8	6,6	0,1	16,7	20,7	2,3	2,2	1,1	0,3	9,1	0,4	7,5	20,6	2,4	3,3
De Fryske Marren	7,5	15,2	0,4	7,4	16,4	3,9	6,9	1,5	0,5	12,1	3,5	4,7	15,3	2,5	2,4
Harlingen	2,4	14,0	1,2	7,4	17,1	10,6	6,3	0,8	0,2	10,7	3,2	5,1	17,3	1,5	2,2
Heerenveen	2,1	12,8	1,1	4,3	17,4	7,2	3,4	2,7	2,3	15,1	2,4	6,3	18,8	2,2	1,9
Leeuwarden	1,0	5,9	1,1	3,5	12,6	2,3	4,2	2,8	6,2	14,5	9,5	9,1	22,8	2,8	1,9
Noardeast-Fryslân	8,0	19,2	0,2	8,9	15,8	3,6	4,3	1,2	0,5	9,2	3,6	6,3	15,2	1,8	2,1
Ooststellingwerf	8,2	10,4	0,1	7,2	22,3	6,1	4,3	1,3	0,4	8,3	3,1	5,1	19,0	2,4	2,0
Opsterland	7,2	8,0	0,1	9,2	19,7	3,4	5,2	1,2	0,3	11,4	2,2	4,9	23,1	1,8	2,3
Schiermonnikoog	3,4	1,6	0,0	6,2	13,8	2,5	34,0	0,3	1,0	12,2	6,2	4,1	8,5	5,4	0,7
Smallingerland	1,2	18,4	1,1	6,1	17,4	2,6	4,0	1,4	0,6	12,2	2,9	7,6	21,1	1,6	1,7
Súdwest-Fryslân	6,1	13,5	0,6	6,8	16,8	3,5	5,3	1,4	0,5	13,3	2,7	6,3	17,8	2,2	3,3
Terschelling	5,0	2,5	0,1	6,9	12,9	5,8	30,7	0,8	0,1	9,3	4,1	7,0	9,3	4,0	1,5
Tytsjerksteradiel	6,9	9,4	0,1	10,2	17,6	4,6	4,5	1,3	0,4	10,2	2,9	6,2	20,5	1,7	3,3
Vlieland	0,5	1,3	0,2	6,0	7,6	4,9	42,9	1,4	0,0	12,0	5,3	3,0	8,0	5,3	1,5
Waadhoeke	11,7	15,1	0,1	8,8	17,5	2,8	2,6	0,9	0,4	10,7	3,8	5,9	15,5	2,0	2,3
Weststellingwerf	9,6	16,0	0,8	8,0	19,0	2,1	3,8	1,2	0,2	9,0	3,8	6,0	15,5	2,5	2,5

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

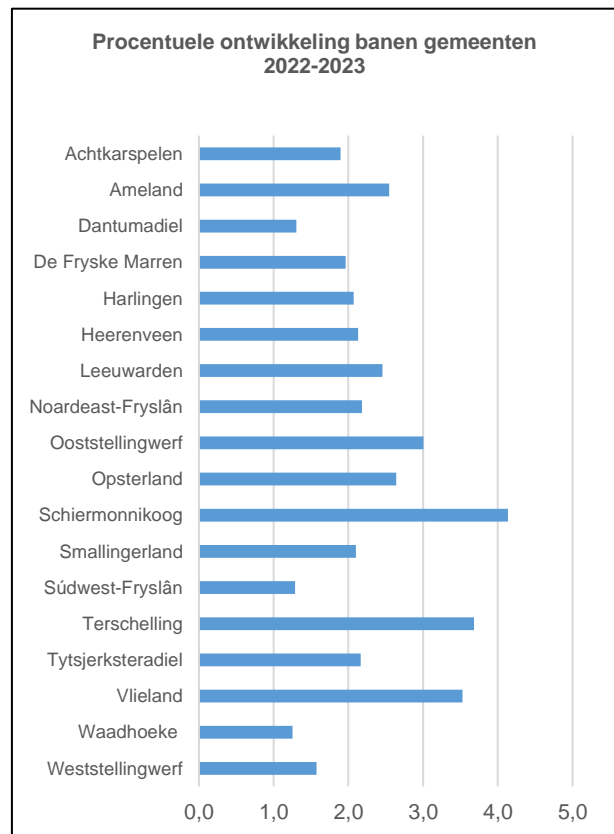
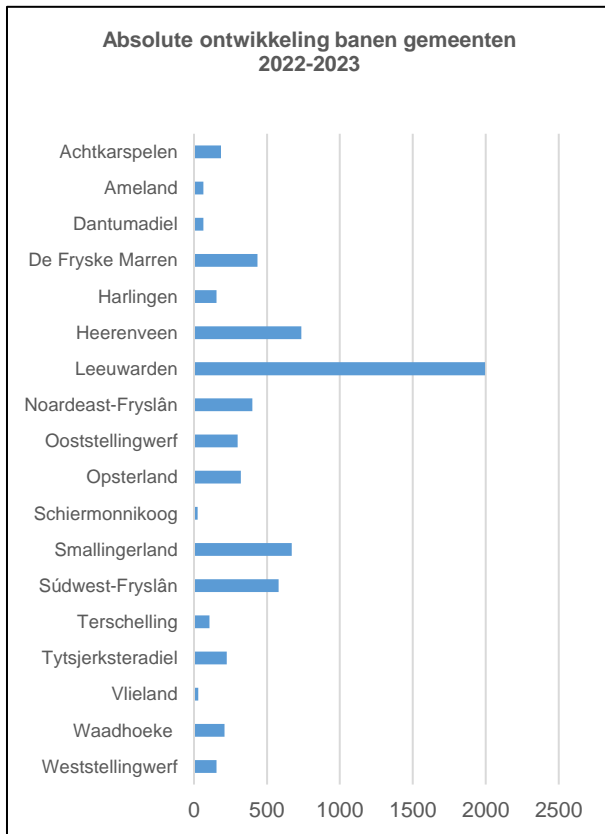
Bovenstaande tabel toont de sectorstructuur van Friese gemeenten op basis van het aandeel banen per sector. Voor iedere gemeente zijn de drie sectoren met het grootste werkgelegenheidsaandeel gearceerd. De handelssector behoort in alle gemeenten tot de drie grootste werkgevers. Te zien is dat een op de tien banen in Waadhoeke en Weststellingwerf een baan is in de landbouw. Op de Waddeneilanden is de horeca met afstand de belangrijkste werkgever. De bouwsector is relatief sterk vertegenwoordigd in de noordoostelijke gemeenten.

Ontwikkeling werkgelegenheid in de regio 2022-2023

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

In elke Friese regio is tussen april 2022 en april 2023 sprake van een toename van werkgelegenheid. Absoluut gezien (+2.360) is de werkgelegenheid in de regio Noordwest-Fryslân het meest gegroeid, gevolgd door Zuidoost-Fryslân met 2.185 banen. Noordoost-Fryslân telt 875 banen meer. In Zuidwest Fryslân nam het aantal banen 1.015 toe. Een groei van 3,3%, (225 banen) maakt dat het aantal banen op de Waddeneilanden relatief het sterkst is toegenomen.

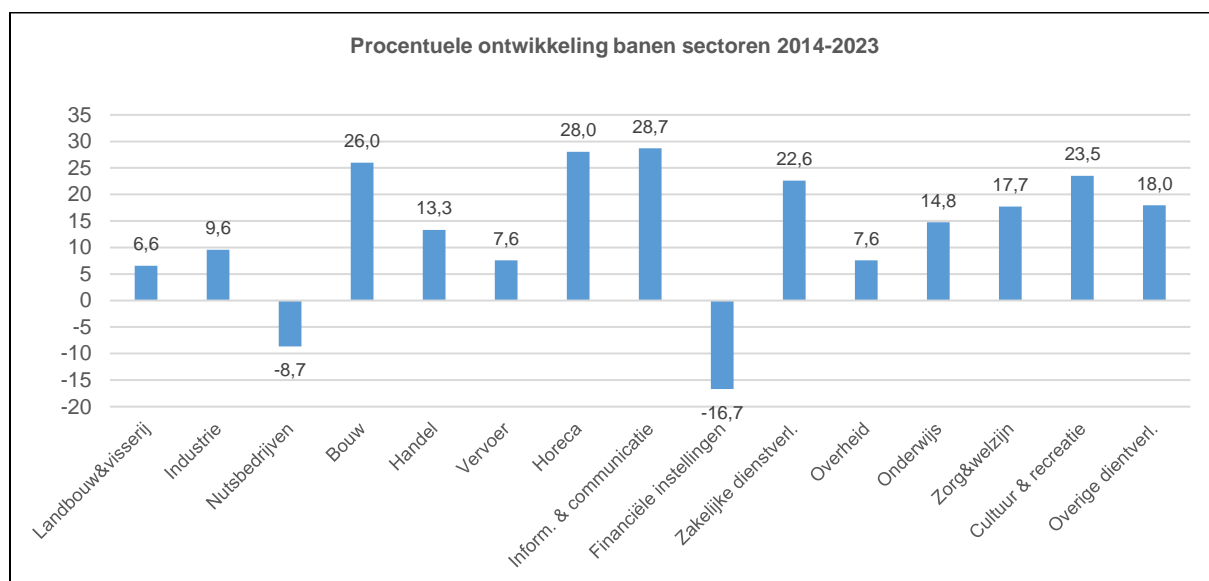
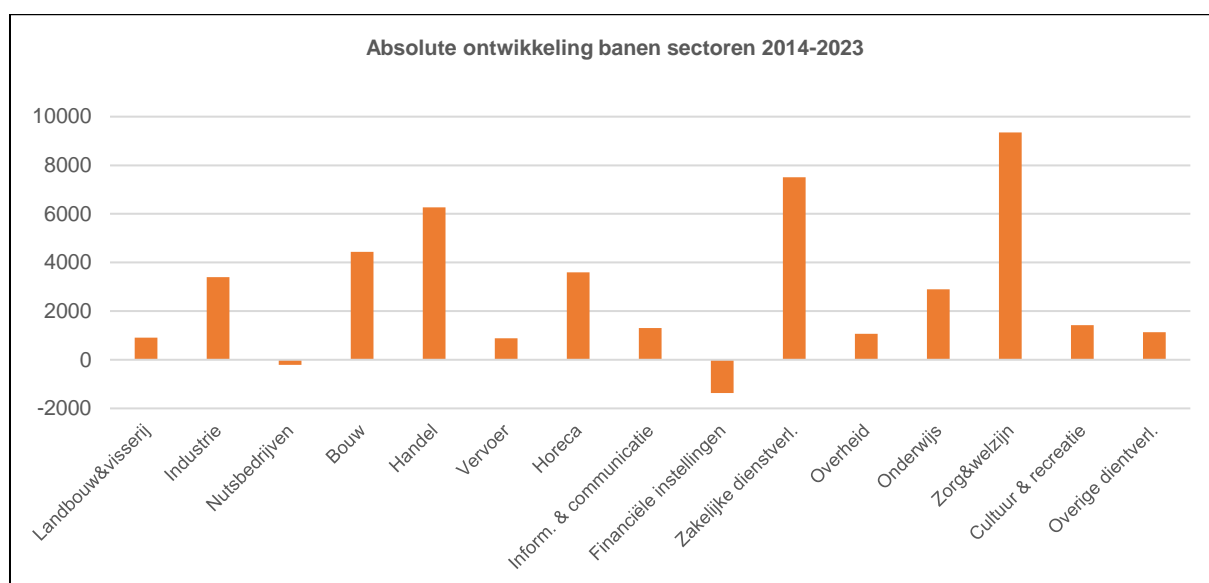

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

In alle Friese gemeenten is de werkgelegenheid tussen 2022 en 2023 toegenomen. In de gemeente Leeuwarden is de absolute groei met bijna tweeduizend banen (+2,5%) het sterkst. De gemeente Heerenveen telt 735 banen meer (+2,1%). Ook in de gemeente Smallingerland is sprake van een groei van 2,1%, goed voor een stijging van 670 banen. De gemeente Súdwest-Fryslân kent tevens een groei van ruim 500 banen (+1,3%). In de gemeenten Schiermonnikoog (+4,1%), Terschelling (+3,7%), Vlieland (+3,5%) en de gemeente Ooststellingwerf (+3%) is sprake van een werkgelegenheidsgroei van 3 procent of meer.

Ontwikkeling werkgelegenheid 2014-2023

De afgelopen tien jaar groeide de Friese werkgelegenheid met 42.610 banen tot een totaal van 327.960 in 2023. Hiermee is het aantal banen tussen april 2014 en april 2023 met 14,9% toegenomen.

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

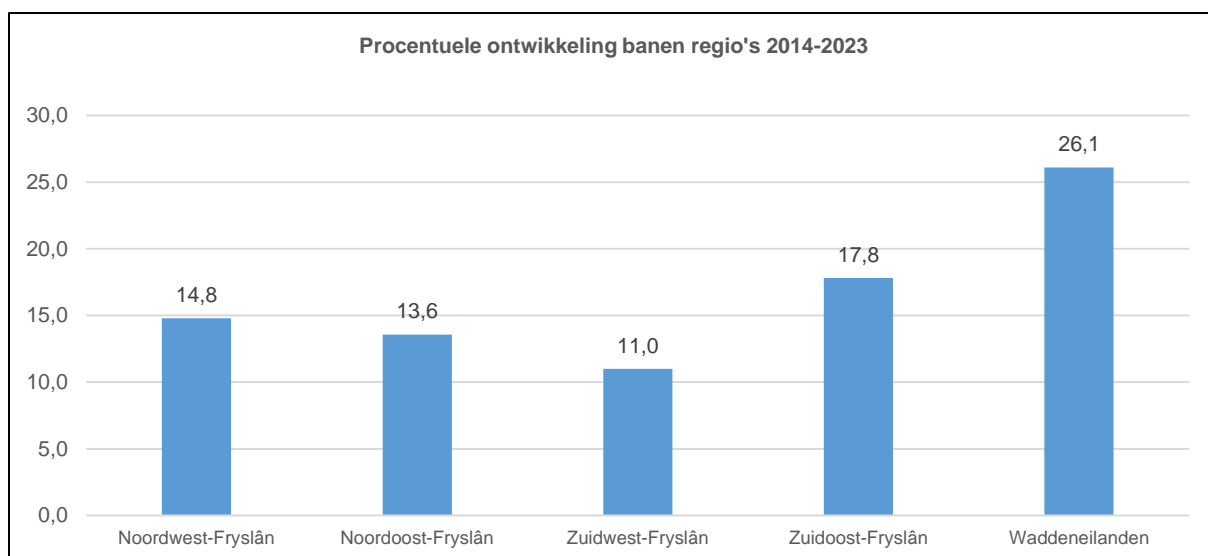
Absoluut gezien heeft de sector zorg & welzijn er met een totaal van 9.355 de meeste banen bijgeschreven in de afgelopen tien jaar. De werkgelegenheid in de sector nam hiermee met 17,7% toe. Het aantal banen in de zakelijke dienstverlening groeide met 7.510 banen in absolute zin minder hard, maar relatief nog wat sterker (+22,6%). De Friese handelssector telt in 2023 6.265 banen meer dan in 2014, goed voor een groei van 13,3%. Ook in de industrie, bouw, horeca en onderwijs nam het aantal banen met enkele duizenden toe. Met een groei van ruim 25% is relatief gezien de werkgelegenheidsgroei het sterkst in de bouw, horeca en ICT. De werkgelegenheidsgroei in de sectoren landbouw (+6,6%), industrie (+9,6%), vervoer (+7,6%) en overheid (+7,6%) ligt ruim onder het gemiddelde. Bij nutsbedrijven (-8,7%) en financiële instellingen (-16,7%) is sprake van een krimp van werkgelegenheid.

Jaarlijkse groei banen sectoren 2014-2023

Sector	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Landbouw/visserij	0,5	0,8	0,7	1,2	3,0	-0,4	1,0	1,6	-0,2	-1,4
Industrie/delfstoffenwinning	-0,2	0,8	1,7	1,3	3,1	3,5	-3,0	0,9	0,9	0,1
Nutsbedrijven	-3,9	-6,8	-2,6	-0,9	-3,4	-1,6	-4,2	1,5	4,6	5,1
Bouwnijverheid	-2,1	-2,5	3,4	3,5	7,2	2,9	-0,5	3,6	4,6	1,5
Handel en reparatie	-1,1	1,7	0,8	1,2	3,1	-0,1	-0,9	2,8	2,2	1,8
Vervoer en opslag	-2,0	-2,2	2,8	0,5	3,3	0,5	-3,5	2,8	1,3	2,1
Horeca	1,7	4,5	4,6	3,0	5,4	1,4	-6,1	0,0	10,1	3,0
Informatie en communicatie	3,6	3,9	-0,5	3,1	2,8	2,5	2,0	4,0	4,0	3,8
Financiële instellingen	-8,8	-5,5	-3,0	-2,3	-1,4	-3,0	-0,6	0,9	-2,2	-0,9
Zakelijke dienstverlening	4,1	0,1	1,8	3,5	4,0	1,6	-1,2	2,6	4,0	4,3
Openbaar bestuur en overheid	-2,0	-1,6	-0,3	0,1	1,6	2,4	0,6	0,4	1,2	2,9
Onderwijs	-3,5	-0,5	0,8	2,4	2,2	-0,7	0,5	3,3	3,8	2,1
Gezondheids- en welzijnszorg	-0,4	-1,8	0,1	0,3	2,4	3,7	2,4	4,7	2,8	2,2
Cultuur, sport en recreatie	-0,8	2,3	2,6	1,1	3,4	0,7	-1,3	1,4	4,6	6,8
Overige dienstverlening	-0,1	3,4	5,4	-1,5	1,4	-0,8	-0,4	3,3	3,4	2,6
Totaal	-0,6	-0,1	1,2	1,4	3,1	1,5	-0,6	2,6	2,8	2,1

De coronacrisis had met name negatieve invloed op de werkgelegenheid in de horeca, industrie en vervoerssector. Vooral in de horeca was tijdelijk minder werkgelegenheid. Ook in de handelssector was sprake van een negatief effect op het aantal banen in met name de mode detailhandel. Daarentegen kun je zeggen dat het positief heeft bijgedragen aan een groei van banen in de levensmiddelenbranche en in de online detailhandel. De crisis heeft het aantal banen in de zorg extra sterk laten groeien. Voor een deel ging het in de zorg om tijdelijk personeel in de test en vaccinatielocaties. De honderden medewerkers van deze inmiddels gesloten locaties vervullen nu vrijwel allemaal weer andere functies in de zorg- of andere sectoren. Corona heeft geen grote effecten gehad op de bedrijvendynamiek. Ondanks dat de pijn van de crisis ongetwijfeld nog bij veel bedrijven gevoeld wordt heeft het niet tot een gevreesde grote ontslaggolf en daling van werkgelegenheid geleid. Het verlies aan banen in 2020 is in de afgelopen jaren ruimschoots goedgehaakt. Alleen de industrie telt nog wat minder banen dan voor de coronacrisis. Hierbij opgemerkt dat het aantal industriële banen in 2019 bovengemiddeld was.

Het aantal zelfstandigen is de afgelopen tien jaar met 18.715 toegenomen tot een totaal van 53.195 (+54,3%). Het aandeel zelfstandige banen in de werkgelegenheid steeg hiermee van 12,1% in 2014 naar 16,2% in 2022. Met name in de dienstverlening, ICT, de bouw, handel, zorg en onderwijs groeide het aantal zelfstandigen sterk.

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

In de afgelopen tien jaar heeft de regio Zuidoost-Fryslân er met een groei van 15.220 banen de meeste werkgelegenheid bijgekregen (+17,8%). Gevolgd door een groei van 13.880 banen in Noordwest-Fryslân (+14,8%). In Noordoost-Fryslân (+5.300) en Zuidwest-Fryslân (6.755) groeide de werkgelegenheid zowel relatief als absoluut wat minder hard. Relatief gezien nam het aantal banen op de Waddeneilanden met een groei van 26,1% het sterkst toe. Deze groei is goed voor 1.460 banen.

Tabel: banen gemeenten 2014-2023

Gemeente	2014-2023		totaal banen 2023	aandeel 2023	banen per 1.000 inwoners 15-75 jaar
	abs.	%			
Achtkarspelen	1.225	14,0	9.995	3,0	467
Ameland	565	28,8	2.535	0,8	878
Dantumadiel	190	3,9	5.045	1,5	356
De Fryske Marren	2.410	11,9	22.620	6,9	582
Harlingen	1.255	20,0	7.550	2,3	627
Heerenveen	5.840	19,8	35.300	10,8	911
Leeuwarden	11.650	16,3	83.320	25,4	832
Noardeast-Fryslân	2.500	15,5	18.620	5,7	534
Ooststellingwerf	1.585	18,2	10.285	3,1	508
Opsterland	1.845	17,3	12.525	3,8	544
Schiermonnikoog	140	26,2	680	0,2	896
Smallingerland	4.580	16,4	32.475	9,9	758
Súdwest-Fryslân	4.345	10,5	45.550	13,9	667
Terschelling	560	23,5	2.930	0,9	733
Tytsjerksteradiel	1.390	14,9	10.700	3,3	444
Vlieland	195	27,1	910	0,3	861
Waadhoeke	970	6,1	16.835	5,1	478
Weststellingwerf	1.370	15,8	10.080	3,1	506
Totaal Fryslân	42.610	14,9	327.955	100	652

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Relatief gezien zijn de Waddeneilanden de gemeenten met de grootste groei van werkgelegenheid in de afgelopen tien jaar. Van de vasteland gemeenten zijn de gemeenten Heerenveen en Harlingen met een groei van 20% relatief het sterkst gegroeid. Gelet op de absolute groei dan is met een toename van 11.650 banen de werkgelegenheid in de gemeente Leeuwarden het sterkst gegroeid. De gemeente Leeuwarden is goed voor een kwart van de Friese werkgelegenheid. De gemeenten Smallingerland en Súdwest-Fryslân hebben in tien jaar tijd respectievelijk 4.580 en 4.345 banen bij kunnen schrijven. Voor Smallingerland een bovengemiddelde groei van 16,4%. De groei in Súdwest-Fryslân ligt met 10,5% onder de Friese gemiddelde groei van 14,9%. De gemeenten Dantumadiel (+3,9%) en Waadhoeke (6,9%) kennen weliswaar een groei van werkgelegenheid, maar wel ruim beneden provinciaal gemiddeld.

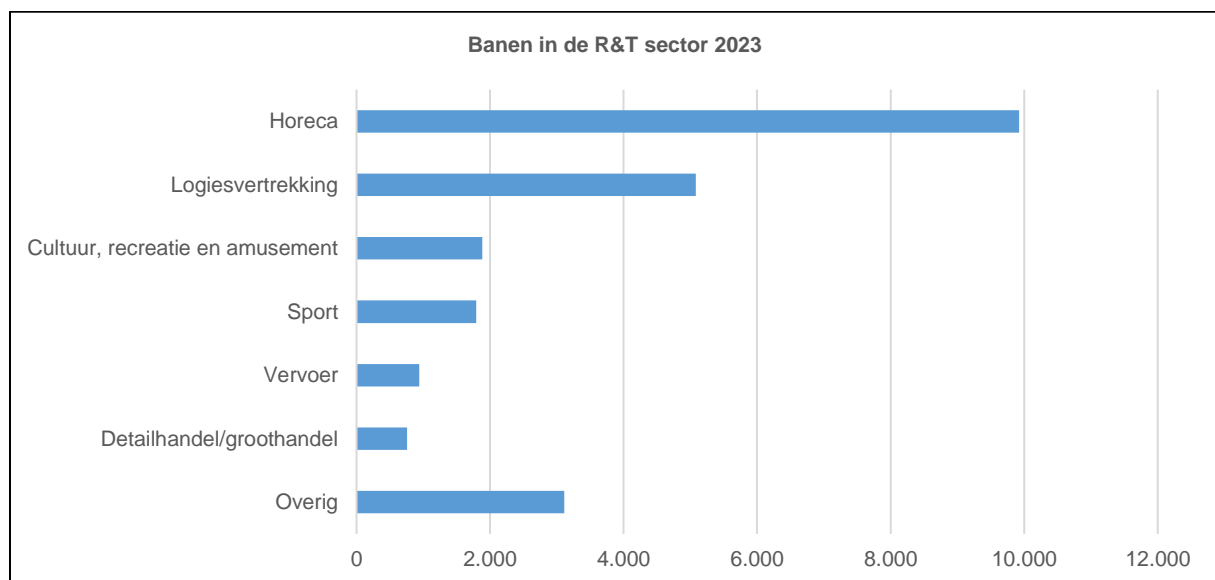
De indicator banen per 1.000 inwoners van 15-75 jaar (de potentiële beroepsbevolking) geeft een indicatie van de werkgelegenheidsfunctie van de gemeente. Het geeft de verhouding tussen de potentiële beroepsbevolking en het aantal banen. In gemeenten met een lage werkgelegenheidsfunctie zullen relatief meer inwoners een baan hebben in een andere gemeente. Naast de Waddeneilanden hebben de F4 gemeenten een bovengemiddelde werkgelegenheidsfunctie. De gemeente Heerenveen telt het meeste aantal banen naar inwonertal. De gemeenten Dantumadiel en Tytsjerksteradiel tellen het minste aantal banen naar inwonertal en hiermee de kleinste werkgelegenheidsfunctie.

Werkgelegenheid economische speerpuntsectoren

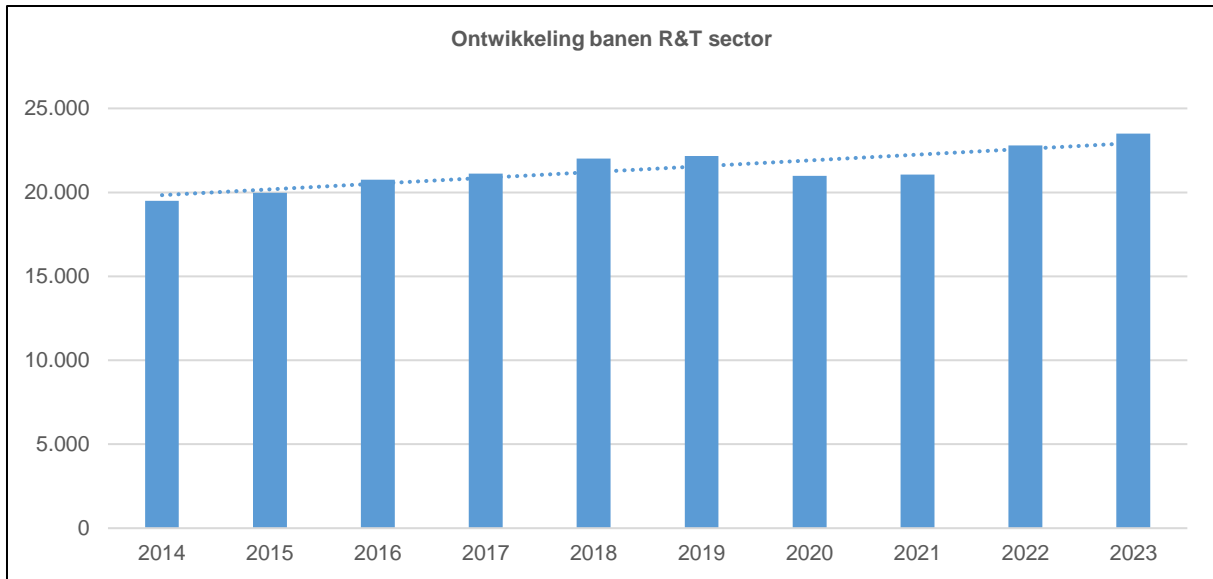
Het economisch beleid van de provincie kent een aantal speerpunten. Met behulp van het LISA vestigingenregister is aan de hand van een selectie van bedrijfsactiviteiten (SBI-codering) voor ieder speerpunt inzichtelijk te maken hoeveel werkgelegenheid hiermee gemoeid is en wat de ontwikkeling van het aantal banen is. Hierbij opgemerkt dat er tussen enkele speerpunten overlap zit in het gebruik van SBI-codes, waardoor een bedrijf bij meer dan één speerpunt meegeteld kan worden.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme is een belangrijke economische sector in Fryslân. De sector is een samengestelde sector van bedrijven uit verschillende sectoren, waarbij door middel van weging het aandeel aan de sector wordt bepaald. Zo worden hotels en bioscopen volledig meegeteld, maar bijvoorbeeld winkels in fotoapparatuur voor 30%. Deze indeling en weegfactoren zijn in interprovinciaal verband vastgelegd. Het aantal banen in de R&T sector is tussen 2022 en 2023 met 700 toegenomen. Dit staat voor een werkgelegenheids groei van 3,1%. De groei volgt op een nog sterkere groei van 8,2% tussen 2021 en 2022. Binnen de sector nam het aantal banen in de logiesvertrekking met 240 toe, cultuur/recreatie/amusement met 165 en horeca met 115. De banenkrimp als gevolg van de coronacrisis is de afgelopen twee jaar ruimschoots goedge maakt. De werkgelegenheid in de R&T sector bestaat uit relatief veel banen van minder dan 15 uur (37%). De banengroei in 2023 komt voor een groot deel voor rekening van een groei van deze zogenaamde kleine banen. Het aantal kleine banen nam met 555 (+6,8%) toe en het aantal grote banen steeg met 150 (+1%). De sector kende in 2023 een aandeel van 7,2% in de totale Friese werkgelegenheid.

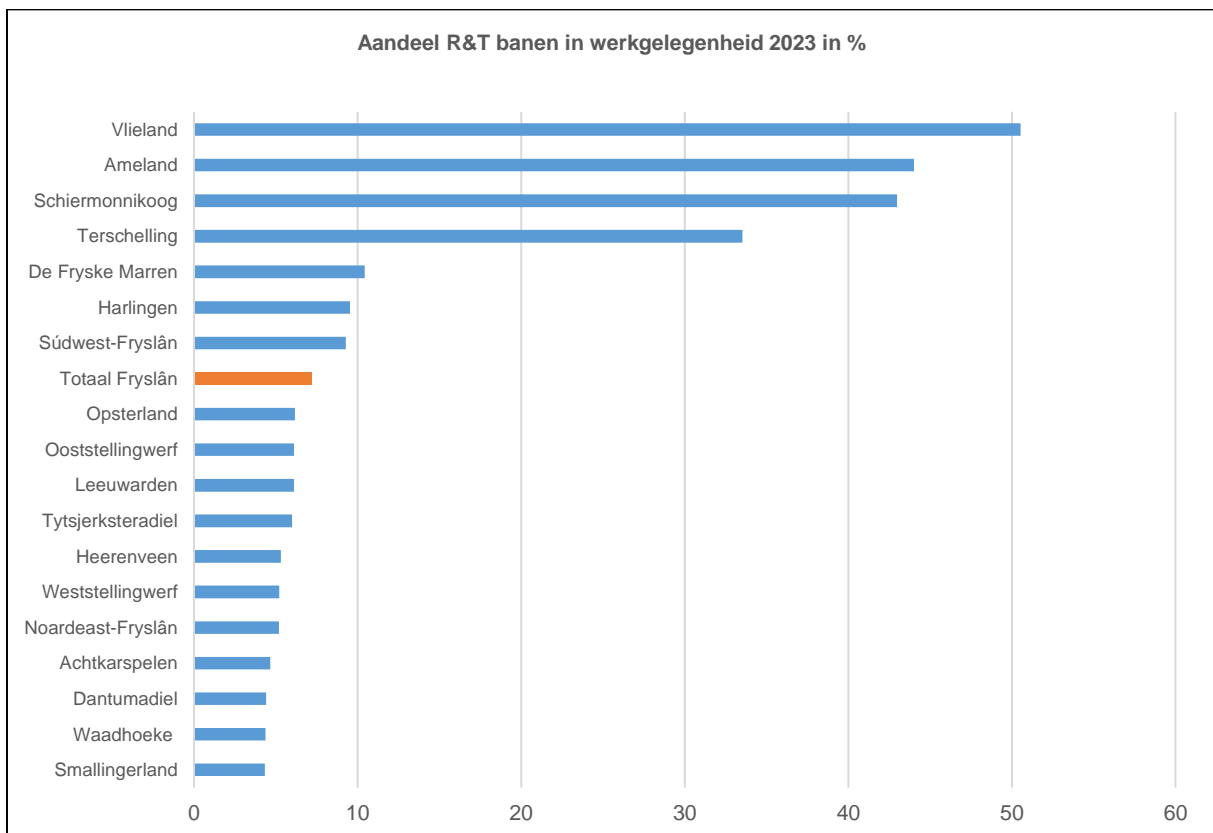

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

De afgelopen tien jaar nam het aantal R&T banen met 3.990 toe, goed voor een groei van 20,5%. Deze groei ligt ruim boven de gemiddelde Friese banengroei van 14,9% tussen 2014 en 2015. Het aantal banen in de horeca nam met 1.625 toe en de werkgelegenheid in de logiesverterekking steeg met 1.205 banen.

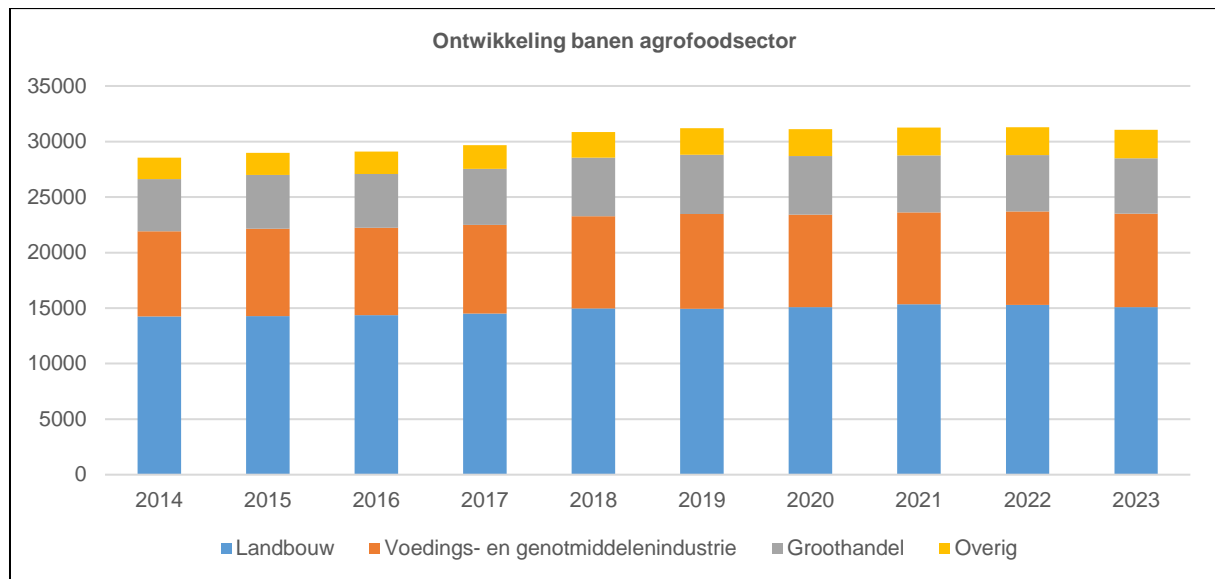

Bron: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023

Op de Waddeneilanden is het aandeel van de R&T sector vele malen groter dan op de vasteland. Terschelling kent van de eilanden naast R&T relatief nog veel werk in andere sectoren. Van de vastelandsgemeenten is er in De Fryske Marren, Harlingen en Súdwest-Fryslân sprake van een bovengemiddeld aandeel R&T banen in de werkgelegenheid.

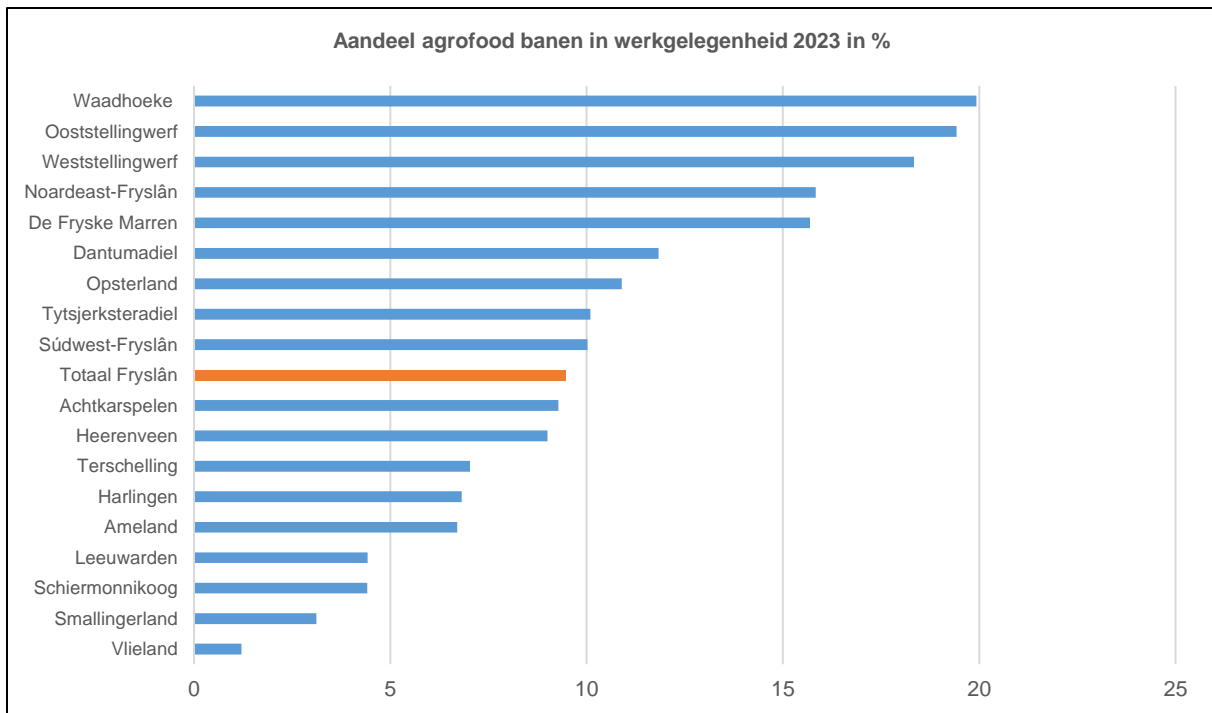
Agrofood

De speerpuntsector agrofood omvat niet alleen landbouw, maar ook groothandel, toeleverende bedrijven en verwerkende industrie in landbouw en voedingsmiddelen.

Op 1 april 2023 telde de Friese agrofoodsector 31.040 banen, goed voor 9,5% van de totale Friese werkgelegenheid. Ten opzichte van 2022 is het aantal banen in de agrifood met 245 (-0,8%) licht afgenomen. Binnen de sector daalde het aantal banen in de landbouw (-1,4%) en groothandel (-2%). Het aantal banen in de voedings-en genotmiddelenindustrie bleef nagenoeg gelijk en bij bedrijven in de subcategorie overige bedrijven agrifood was sprake van een lichte toename van werkgelegenheid (+2%).

De afgelopen tien jaar is het aantal agrofoodbanen met 2.495 toegenomen, goed voor een groei van 8,7%. Deze groei is minder sterk dan de gemiddelde werkgelegenheidsgroei van 14,9%. De groei van de agrofood in de afgelopen tien jaar zit zowel in de landbouw (+5,9%) als de voedings-en genotmiddelenindustrie (+9,6%), de groothandel (+6,2%) en overig (+32%). De groei is met name gerealiseerd in de jaren 2014-2019, daarna vlakke de groei af.

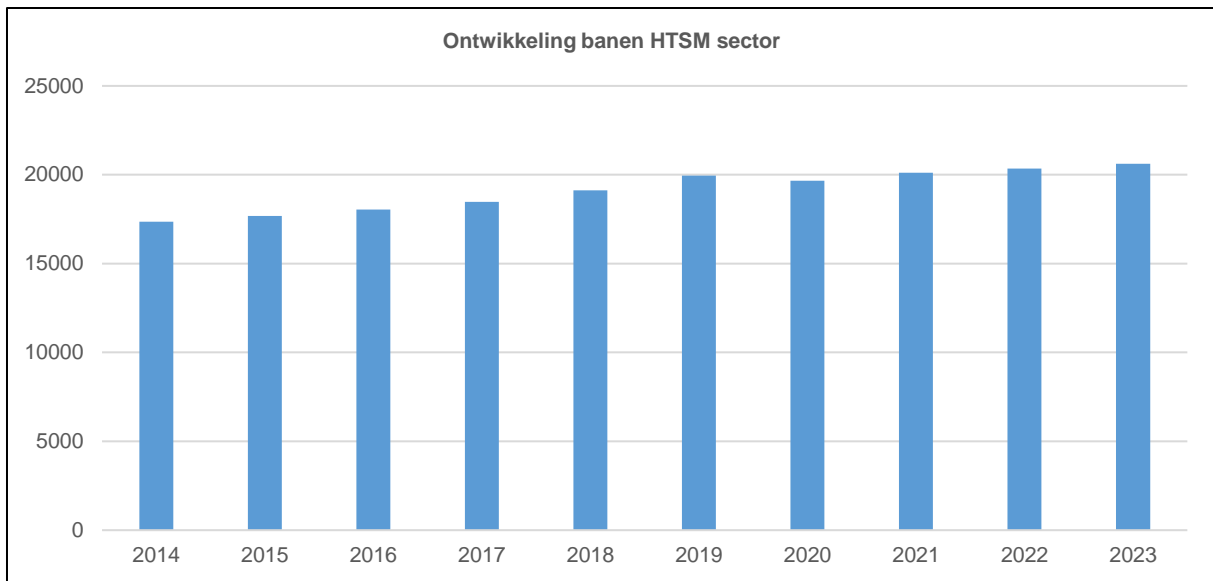
In de gemeenten Waadhoeke, Oost- en Weststellingwerf is bijna een op de vijf banen een baan in de agrofood. Ook in Noardeast-Fryslân en de Fryske Marren is de sector met een aandeel van ruim 15% goed vertegenwoordigd.

Circulaire materialen

Circular materials is één van de vijf speerpunten met als doel een duurzaam hoger verdienvermogen voor de regio te realiseren. Circulaire materialen gaat over de bedrijven die actief zijn in biobased bouwmaterialen en kunststoffen (circulaire plastics). Er wordt onderscheid gemaakt tussen de productie en recycling van materialen (3.120 banen) en het toepassen van circulaire materialen (18.715) banen. Deze laatste groep is heel groot, aangezien hier vrijwel de gehele bouwsector meegeteld wordt. In totaal nam het aantal banen tussen 2022 en 2023 met 2,5% toe, wat staat voor 540 banen. In tien jaar tijd groeide het aantal banen in de selectie van bedrijven die vallen onder produceren en recyclen met 10,3%. Het aantal banen in de selectie van bedrijven die potentieel circulaire materialen toepassen nam met 35,3% toe.

High Tech Systems & Materials (HTSM)

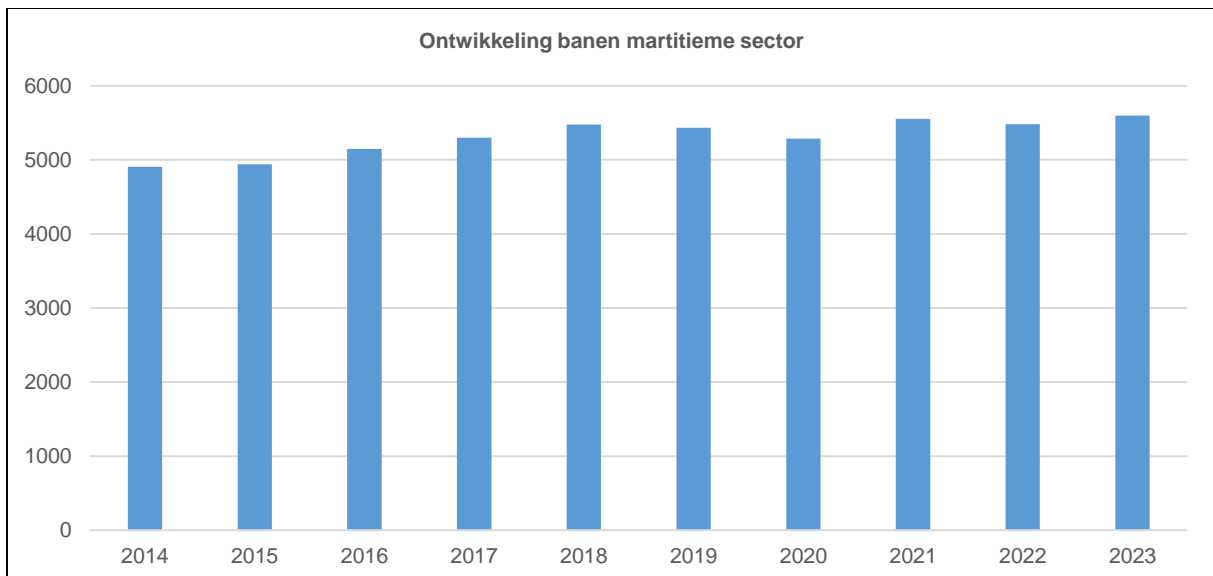
De speerpuntsector High Tech Systems & Materials omvat een netwerk van technologische industrie en kennisinstellingen die samenwerken aan de ontwikkeling van sleuteltechnologieën in oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Om de werkgelegenheid van de HTSM sector te monitoren wordt gebruik gemaakt van een landelijke selectie van SBI-bedrijfsactiviteiten.

Tussen april 2022 en april 2023 is de totale werkgelegenheid bij de tot de HTSM sector meetellende bedrijven met 275 (+1,4%) toegenomen tot een totaal van 20.620. In de afgelopen tien jaar groeide het aantal Friese HTSM banen met 18,8%. De groei is hiermee sterker dan de gemiddelde banengroei van 14,9%. De sector heeft een aandeel van 6,3% in de totale werkgelegenheid. In de gemeenten Smallingerland (13,5%), Heerenveen (9,2%) en De Fryske Marren (8,3%) worden relatief veel HTSM banen geteld.

Maritieme Technologie

Maritieme techniek gaat over alle drijvende constructies op het water. Tot drijvende constructies behoren zeker niet alleen schepen die transport vervoeren, maar bijvoorbeeld ook drijvende windmolenparken, zonnepanelen, zeewierboerderijen en havens op zee (bron: TU Delft).

De Friese maritieme sector telde in april 2023 in totaal 5.600 banen. Ten opzichte van 2022 is het aantal maritieme banen met 115 toegenomen, goed voor een groei van 2,1%. Tussen april 2014 en april 2024 is het aantal banen met bijna 700 toegenomen (+14,1%). De maritieme sector heeft een aandeel van 1,7% in de totale Friese werkgelegenheid.

Watertechnologie

De watertechnologiesector omvat alle bedrijven en organisaties die zich bezig houden met alle technologieën, technieken en processen waar water wordt behandeld. Bijvoorbeeld voor het transporteren, bewerken, veranderen, en monitoren van water. Het betreft zowel het ontwikkelen van hoogwaardige technologie als het toepassen van technologie in apparaten, machines, installaties en systemen (BBO, 2018).

De monitoring van het aantal banen in de watertechnologiesector maakt onderdeel uit van het onderzoek naar watertechnologie Noord-Nederland wat wordt uitgevoerd door Bureau voor Beleidsonderzoek (BBO). De LISA cijfers zijn hierin aanvullend op een breder onderzoek. De (voorlopige) cijfers geven aan dat Fryslân tussen 2300 en 2600 banen telt gerateerd aan watertechnologie. Ten opzichte van de meting in 2007 een stijging van 6%. Uitgaande van 2.600 banen is dit goed voor een aandeel van 0,8% in de totale werkgelegenheid.

Voor meer feiten en cijfers aangaande de Friese arbeidsmarkt bekijk ook de [factsheet Arbeidsmarkt](#).

Werkwijze:

Jaarlijks zet de provincie Fryslân een enquête uit onder bedrijven en instellingen in Fryslân waar betaalde arbeid wordt verricht. Enquêtering gebeurt zowel schriftelijk als digitaal. Bedrijven/instellingen maken hierin zelf een keuze. Vestigingen met 10 of meer werkzame personen worden jaarlijks benaderd en kleinere vestigingen door middel van een steekproef. Voor elke non-responsvestiging wordt door middel van ophoging een schatting van de werkgelegenheid gemaakt. Voor de ophoging wordt gebruik gemaakt van de ontwikkelingen bij vergelijkbare bedrijven (grootteklasse en sector). Het register muteert waar nodig tot tien jaar met terugwerkende kracht. Jaarlijks verschijnt hierdoor een iets aangepaste reeks. Anders dan bij andere bronnen is er sprake van een compleet register. Dit maakt het mogelijk om analyses te doen op elk gewenst ruimtelijk en/of sectoraal niveau. Het register onderscheidt zich hiermee van andere bronnen. In Nederland zijn in totaal 19 provinciale en regiogerichte registers actief. Zij zijn verenigd in de stichting LISA. LISA bundelt de uitkomsten tot landelijke werkgelegenheidscijfers. Cijfers over de werkgelegenheid in het onderwijs zijn grotendeels afkomstig van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Gebruik van gegevens is toegestaan mits bronvermelding wordt gebruikt: LISA werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân 2023.